

(๒๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ๑๘/๒๕๖๒

วันที่ ๑ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
          { นายสิระ เจนจาคะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้อง

เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสิระ เจนจาคะ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑) หรือไม่

ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง ส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ดังนี้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๕๗ คน เข้าชื่อร้องต่อผู้ร้องขอให้ส่งคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสิระ เจนจาคะ ผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง โดยกล่าวอ้างว่าเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องและคณะ รวม ๘ คน ลงพื้นที่ไปตรวจสอบการก่อสร้างอาคารชุดแห่งหนึ่งในตำบลกะหรณ อำเภอมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ระหว่างลงพื้นที่ผู้ถูกร้องและคณะพบกับพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ ในขณะที่นั้นตำรวจตำแหน่งรองผู้กำกับกับการป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรกะหรณ โดยผู้ถูกร้องพูดจาทำนองตำหนิการปฏิบัติหน้าที่ของพันตำรวจโท ประเทือง กรณีที่พบเห็นการก่อสร้างที่ผิดกฎหมายแล้ว

- ๒ -

ไม่จับกุมดำเนินคดี และกรณีทราบการเดินทางของผู้ถูกร้องและคณะแล้วไม่จัดกำลังพลมาดูแล ซึ่งพันตำรวจโท ประเทือง ชี้แจงว่าการดำเนินคดีมีขั้นตอนและวิธีปฏิบัติซึ่งต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ส่วนการต้อนรับนั้น ตนจัดกำลังพลเตรียมความพร้อมในที่ตั้ง หากผู้ถูกร้องประสานงานเมื่อใดตนพร้อมส่งกำลังมาดูแล และก่อนที่มาพบผู้ถูกร้องและคณะ ตนกำลังอยู่ในระหว่างตรวจพื้นที่ แต่ผู้ถูกร้องยังพูดจาทำนองข่มขู่และให้พันตำรวจโท ประเทือง ขอโทษ แม้พันตำรวจโท ประเทือง กล่าวคำขอโทษและทำความเคารพแบบตำรวจแล้ว ผู้ถูกร้องยังตำหนิว่าพันตำรวจโท ประเทือง บริหารงานไม่เป็นเนื่องจากไม่สามารถดูแลสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาปฏิบัติหน้าที่ ไม่เหมาะที่จะเป็น ผู้บริหาร ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องและคณะเดินทางไปยังสำนักงานเทศบาล ตำบลกะรนโดยสวมเครื่องแบบข้าราชการรัฐสภา และเรียกนายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาล ตำบลกะรนสอบถามข้อเท็จจริงเรื่องการก่อสร้างอาคารชุดดังกล่าวข้างต้น โดยแสดงพฤติกรรมเสมือนตน เป็นผู้รับผิดชอบหรือมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น แม้นายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรนชี้แจง ข้อเท็จจริง แต่ผู้ถูกร้องไม่รับฟังคำชี้แจงจากผู้เกี่ยวข้องและยังแสดงพฤติกรรมไม่เป็นกลางด้วยการ ชี้นำว่าเจ้าของอาคารชุดกระทำความผิดกฎหมาย พฤติกรรมของผู้ถูกร้องเป็นการอ้างสถานะการเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อลงไปตรวจพื้นที่ทั้งที่ไม่ใช่หน้าที่โดยตรงตามกฎหมายและไม่ได้รับมอบหมาย จากสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะกรรมการคณะใด การกระทำของผู้ถูกร้องเป็นพฤติกรรมที่เข้าข่าย ใช้สถานะหรือตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกระทำการอันเป็นการก้าวก่ายแทรกแซงเพื่อประโยชน์ ของตนเองในเรื่องการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการตำรวจ รวมถึง การที่ผู้ถูกร้องสวมเครื่องแบบข้าราชการรัฐสภาเรียกให้นายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรน มาชี้แจงข้อเท็จจริงและพูดจาทำนองให้ดำเนินการตามที่ผู้ถูกร้องต้องการ ทั้งที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ เป็นการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑) เป็นเหตุให้สมาชิกภาพ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗)

ผู้ร้องเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๕๗ คน ถือว่ามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อเสนอคำร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง แล้ว ผู้ร้องจึงส่งคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑)

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๕๗ คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เข้าชื่อร้องต่อผู้ร้องขอให้ส่งคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง โดยกล่าวอ้างว่าผู้ถูกร้องใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกระทำการก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเองในการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ ซึ่งเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑) และผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญกรณีด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๕) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้วินิจฉัย และให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

สำหรับการพิจารณากรณีให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสองหรือไม่ นั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องยังไม่ปรากฏว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้องในชั้นนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังไม่สั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า หน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ได้แก่ การตรากฎหมายเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน ทำหน้าที่เลือกผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน พิจารณาจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อการพัฒนาประเทศ นำปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนเสนอต่อรัฐบาล ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๔ บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง กรุงเทพมหานคร พรรคพลังประชารัฐ ถือว่าเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย กรณีที่ผู้ถูกร้องลงไปตรวจสอบในพื้นที่เนื่องมาจากการร้องเรียนของราษฎร

- ๔ -

ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการดำเนินการก่อสร้างอาคารชุด เดอะ พิค เรสซิเดนซ์ ของบริษัท กะตะบิซ จำกัด บนที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ตำบลกะหรน อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ซึ่งศาลปกครองนครศรีธรรมราชมีคำพิพากษาให้เพิกถอนเนื่องจากการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด เมื่อศาลปกครองนครศรีธรรมราชมีคำพิพากษาให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ซึ่งเป็นที่ดินที่มีการก่อสร้างอาคารชุดดังกล่าว ถือว่ามีผลผูกพันเจ้าของผู้ก่อสร้างอาคารชุดจะต้องหยุดก่อสร้างเพื่อรอคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด และเทศบาลตำบลกะหรนซึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการอนุญาตให้มีการก่อสร้างจะต้องมีคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างไว้ก่อน แต่ปรากฏว่าผู้ก่อสร้างอาคารชุดมิได้หยุดการก่อสร้าง จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายตามคำพิพากษาของศาลปกครองนครศรีธรรมราช นอกจากนี้การก่อสร้างดังกล่าวส่งผลให้ราษฎรผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเดือดร้อนจากน้ำดินโคลน เศษวัสดุก่อสร้างอาคาร ไหลลงสู่พื้นที่ด้านล่างเมื่อมีฝนตก เมื่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียงยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ถูกร้องว่าการก่อสร้างก่อให้เกิดความเสียหายและเดือดร้อน ผู้ถูกร้องในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ย่อมสามารถเข้าไปตรวจสอบข้อเท็จจริงนำเสนอต่อรัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้ตามอำนาจหน้าที่ โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายหรือความครอบงำใด ๆ การที่ผู้ถูกร้องไปตรวจสอบพื้นที่ดังกล่าวจึงเป็นการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้แทนปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๔

เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องได้พบและพูดคุยกับพันตำรวจโท ประเทือง ตามคำกล่าวอ้างของผู้ร้อง แต่เป็นการสอบถามเพื่อให้พันตำรวจโท ประเทือง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่และกฎหมาย ส่วนผู้ปฏิบัติจะดำเนินการตามที่ตนสอบถามหรือไม่ เป็นเรื่องของผู้ปฏิบัตินั้น สำหรับการจำกัดกำลังพลดูแลผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและคณะนั้น เนื่องจากการลงไปในพื้นที่การก่อสร้างอาคารชุดเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง มีการจัดเวทีรับฟังข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการก่อสร้าง มีประชาชนเข้าร่วมประมาณ ๒๐๐ คน การจัดเวทีลักษณะนี้ควรมีเจ้าหน้าที่ตำรวจมาดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย ผู้ถูกร้องมิได้มีเจตนาที่จะให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมาดูแลรักษาความปลอดภัยผู้ถูกร้องและคณะ แต่ให้มาดูแลการจัดเวทีของประชาชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสอบถามดังกล่าวไม่เป็นการแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่

ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่เป็นการสั่งการหรือกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการแทรกแซงการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ แต่เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติที่จะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ ทั้งนี้ การแทรกแซงที่จะเป็นความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑) นั้น จะต้องเป็นการแทรกแซงในลักษณะเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้อง ของบุคคลอื่น หรือของพรรคการเมือง ที่ผู้ถูกร้องสังกัด กรณีตามคำร้อง ผู้ถูกร้องเพียงแต่ตรวจสอบข้อเท็จจริงตามที่ได้รับเรื่องร้องเรียน ผู้ถูกร้องไม่ได้มีส่วนได้เสียกับราษฎรหรือผู้ร้องเรียน การดำเนินการของผู้ถูกร้องเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามกฎหมาย มิได้เอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือได้รับผลประโยชน์จากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องไม่ใช่การใช้ตำแหน่งหน้าที่การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกระทำการก้าวท้าวหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของพันตำรวจโท ประเทือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑)

เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องไม่ได้ใช้อำนาจหน้าที่เรียกนายกเทศมนตรี และผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรนมาพบและพูดคุยที่สำนักงานเทศบาลตำบลกะรนตามคำกล่าวอ้าง แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตเห็นว่าการอนุญาตให้มีการก่อสร้าง กฎหมายกำหนดให้เทศบาลตำบลกะรนเป็นผู้ตรวจสอบแบบก่อสร้างและอนุญาตให้ทำการก่อสร้าง ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตจึงเชิญนายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรนมาพบและชี้แจงข้อเท็จจริงต่อผู้ถูกร้องและคณะ ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต การที่ผู้ถูกร้องนำผลคำพิพากษาของศาลปกครองนครศรีธรรมราชและข้อเท็จจริงที่มีการร้องเรียนสอบถามนายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรนเป็นการนำข้อเท็จจริงที่มีอยู่จริงมาสอบถาม มิใช่เป็นการวางตัวไม่เป็นกลางหรือชี้หน้าว่าเจ้าของอาคารชุดกระทำความผิด กรณีการร้องเรียนนี้ ผู้ถูกร้องยื่นคำร้องเรียนต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษตรวจสอบการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) และการอนุญาตการก่อสร้างอาคารชุดดังกล่าวแล้วเห็นว่าการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ของเจ้าพนักงานที่ดิน และการออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารชุดของเทศบาลตำบลกะรนเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อาจเข้าข่ายกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ จึงส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและอธิบดีกรมที่ดินเพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

- ๖ -

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่าคดีมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงไม่ไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง และกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเอกสารประกอบ รวมทั้งพยานวัตถุ แผ่นบันทึกข้อมูลภาพและเสียงของผู้ร้อง ปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องและคณะรวม ๘ คน เดินทางลงไปในพื้นที่จังหวัดภูเก็ตเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารชุดเดอะ พิค เรสซิเดนซ์ ของบริษัท กะตะปะช จำกัด ตั้งอยู่บนที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๑๘๖๓ หมู่ที่ ๒ ตำบลกะรน อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ซึ่งศาลปกครองนครศรีธรรมราชมีคำพิพากษาให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ดังกล่าว คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ผู้ถูกร้องและคณะพบและพูดจากับพันตำรวจโท ประเทือง สอบถามการไม่จับกุมดำเนินคดีกรณีพบเห็นการก่อสร้างที่ผิดกฎหมายในที่ดินดังกล่าว และกรณีไม่จัดกำลังพลดูแลผู้ถูกร้องและคณะ ผู้ถูกร้องพูดจาทำนองให้พันตำรวจโท ประเทือง ขอโทษผู้ถูกร้อง ต่อมาวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องและคณะพบกับนายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรนเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารชุดดังกล่าว

พิจารณาแล้วเห็นว่า ระบบรัฐสภาตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีการดูแลและคานอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ โดยฝ่ายนิติบัญญัตินอกจากมีหน้าที่และอำนาจตรากฎหมายแล้ว ยังมีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารด้วย เช่น การให้สิทธิตั้งกระทู้ถามฝ่ายบริหารเกี่ยวกับงานในหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๐ หรือการตั้งคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๙ ที่ให้อำนาจสอบหาข้อเท็จจริง เรียกเอกสารหรือบุคคลใด ๆ มาให้ข้อเท็จจริงได้ เป็นต้น การที่ฝ่ายนิติบัญญัติให้อำนาจตรวจสอบฝ่ายบริหารดังกล่าวจะต้องอยู่ในขอบเขตแห่งความเหมาะสมและความจำเป็นเพื่อให้เกิดความพอดีและเป็นธรรมในการดูแลและคานอำนาจซึ่งกันและกัน หากขอบเขตการตรวจสอบของฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจน้อยเกินไป ย่อมไม่อาจตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ หากมีอำนาจมากเกินไป

- ๗ -

ย่อมเป็นการก้าวก่ายแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหาร ฉะนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑) จึงบัญญัติห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้สถานะหรือตำแหน่งกระทำการใด ๆ อันเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น โดยถือเป็นกรณีร้ายแรงอันเป็นเหตุให้ผู้ที่ฝ่าฝืนต้องพ้นจากสมาชิกภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๔ บัญญัติวางกรอบการปฏิบัติหน้าที่เป็นหลักทั่วไปให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความเป็นอิสระปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชน ทั้งนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยซึ่งหมายรวมถึงพื้นที่ทั้งประเทศ ไม่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือมาจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง โดยการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องคำนึงถึงปวงชนชาวไทยอันเป็นผลประโยชน์ประเทศชาติโดยรวม จะมุ่งแต่เฉพาะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในเขตหรือจังหวัดที่ตนได้รับเลือกมามิได้

สำหรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หมวด ๙ ว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์ นำหลักการป้องกันมิให้มีการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ของสมาชิกรัฐสภาที่บัญญัติไว้เป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒ มาตรา ๘๐ โดยหลักการดังกล่าวยังคงปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ นำหลักการป้องกันมิให้มีการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์มากำหนดไว้ในหมวด ๙ ว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์ มีสาระสำคัญในการป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล มิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาแทรกแซงการใช้ดุลพินิจหรือกระบวนการตัดสินใจของบุคคลซึ่งอยู่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งจะเป็นการละเมิดต่อจริยธรรมและกฎหมาย อันจะสร้างความเสียหายแก่รัฐและผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา โดย (๑) บัญญัติมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาใช้สถานะหรือตำแหน่งกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

- ๘ -

ในเรื่องการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น และกำหนดกลไกการใช้บังคับโดยกำหนดบทลงโทษไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ว่าด้วยการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑)

การกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑) มีองค์ประกอบดังนี้

๑. การกระทำที่เป็นการก้าวกายหรือแทรกแซง ต้องเป็นการกระทำโดยใช้สถานะหรือตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา

๒. การกระทำนั้นต้องเป็นการก้าวกายหรือแทรกแซงการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือว่าฝ่ายนิติบัญญัติเข้าไปก้าวกายหรือแทรกแซงฝ่ายบริหารอันเป็นการต้องห้ามตามหลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยคำว่า “ก้าวกาย” หมายถึง ล่วงล้ำเข้าไปยุ่งเกี่ยวหน้าที่ผู้อื่น เหลื่อมล้ำไม่เป็นระเบียบ เช่น งานก้าวกายกัน ส่วนคำว่า “แทรกแซง” หมายถึง แทรกเข้าไปเกี่ยวข้องในกิจการของผู้อื่น การกระทำที่เป็นการก้าวกายหรือแทรกแซงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑) จึงเป็นการกระทำที่ก้าวล่วงหรือแทรกเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือเข้าไปเกี่ยวข้องในการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร

๓. การกระทำที่เป็นการก้าวกายหรือแทรกแซง ผู้กระทำแสดงออกซึ่งเจตนาที่จะก้าวกายหรือแทรกแซง โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจะกระทำตามที่ถูกก้าวกายหรือแทรกแซงหรือไม่

๔. การกระทำที่เป็นการก้าวกายหรือแทรกแซงต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของตนเองของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ส่วนประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำดังกล่าว อาจเป็นประโยชน์ในทางทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดก็ได้

ดังนั้น ลักษณะการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑) ดังกล่าวสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญที่มุ่งป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากการใช้สถานะหรือตำแหน่งหน้าที่

- ๙ -

เมื่อข้อเท็จจริงในคดีฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องรับว่าวันที่ ๑๘ - ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ ตนและคณะรวม ๘ คน เดินทางลงไปในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ตรวจสอบการก่อสร้างอาคารชุดซึ่งตั้งอยู่บนที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๑๘๖๓ หมู่ที่ ๒ ตำบลกะรน อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต มีการพูดจากับพันตำรวจโท ประเทือง นายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรน ตามที่มีการกล่าวอ้างจริง แม้ผู้ถูกร้องจะได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการไปดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงจากบุคคลภายนอก แต่พิจารณาการกระทำตามคำกล่าวอ้างซึ่งมีสองการกระทำ ได้แก่ การกระทำกรณีที่ใช้ถ้อยคำและมีพฤติกรรมที่แสดงออกต่อพันตำรวจโท ประเทือง เกี่ยวกับการไม่ดำเนินการจับกุมดำเนินคดีกรณีที่เกิดขึ้นการก่อสร้างที่ผิดกฎหมาย และกรณีไม่จัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความปลอดภัยผู้ถูกร้องในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและคณะแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญโดยเสียงข้างมากเห็นว่า การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกร้องเป็นเพียงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนการแสดงพฤติกรรมและใช้ถ้อยคำของผู้ถูกร้องคงเป็นเพียงการไม่เห็นด้วยกับการปฏิบัติหน้าที่ของพันตำรวจโท ประเทือง ในฐานะเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรกะรนเท่านั้น สำหรับการกระทำกรณีที่ใช้ถ้อยคำต่อนายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรน ก็เป็นเพียงการสอบถามข้อมูลและรับฟังคำชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารชุดดังกล่าวเพื่อให้มีการปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ยังฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก้าวก้าวหรือแทรกแซง เพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ในการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของพันตำรวจโท ประเทือง นายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑)

อย่างไรก็ดี พฤติกรรมของผู้ถูกร้องในการแสดงท่าทางและการใช้ถ้อยคำต่อพันตำรวจโท ประเทือง นายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรน หากบุคคลใดเห็นว่าพฤติกรรมดังกล่าวไม่สุภาพ ไม่เหมาะสม ต่อสถานะหรือตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกรัฐสภาอันเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตยขององค์กรหนึ่ง บุคคลนั้นย่อมดำเนินการได้ตามที่รัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. ๒๕๖๓ และมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงิน

- ๑๐ -

แผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑)

(คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๖๓)

[Handwritten signature]

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

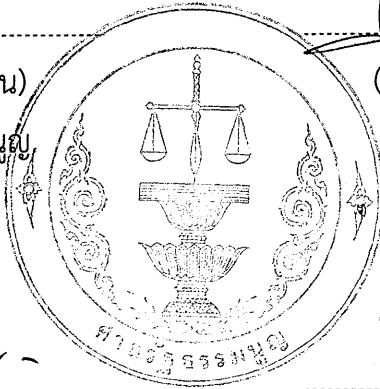
(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ